

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมของวัวแดง (Bos javanicus) ในสวนสัตว์ เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ และสวนสัตว์เปิดเขาเขียว จังหวัดชลบุรี

ชื่อผู้เขียน

น.ส.ณัฐนิ ประกอบผล

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาชีววิทยา

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ :

ผศ.ดร. นริทธิ์ สีตะสุวรรณ ประธานกรรมการ

อ. ยুক্তี นีรพนิศาล กรรมการ

นายสัตวแพทย์กาญจนาชัย แสนวงศ์ กรรมการ

บทคัดย่อ

จากการศึกษาพฤติกรรมเปรียบเทียบของวัวแดง (Bos javanicus) ในสวนสัตว์เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ และสวนสัตว์เปิดเขาเขียว จังหวัดชลบุรี โดยการสังเกตและทดลองตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2529 ถึงธันวาคม 2530 พบว่าพฤติกรรมส่วนตัวของวัวแดงนั้นจะมีความถี่เปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลาของวัน และช่วงเดือน ส่วนพฤติกรรมทางสังคมจะมีการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกัน วัวแดงมีการจัดลำดับทางสังคมตามขนาดของร่างกายและเขา ตัวที่อยู่ในสังคมลำดับสูงกว่าจะแสดงความก้าวร้าวสูงสุด และมีโอกาสในการเลือกสิ่งต่าง ๆ (อาหาร ร่มเงา และคู่) ได้ก่อน การใช้พื้นที่ของวัวแดงในรอบวันและรอบปีไม่เท่ากัน ในลูกวัวแดงแรกเกิดจะแสดงพฤติกรรมส่วนตัว (การกิน การเคลื่อนที่ การขับถ่าย) ได้ครบถ้วนเหมือนตัวเต็มวัย พฤติกรรมทางสังคมจะพัฒนาไปตามอายุในตอนแรกลูกวัวแดงจะอยู่ห่างแยกจากฝูงและจะเข้าฝูงได้เมื่ออายุประมาณ 1 เดือน การเปลี่ยนสีขนของวัวแดงเพศผู้เพื่อเข้าสู่ลักษณะตัวเต็มวัยนั้นจะเริ่มเปลี่ยนที่บริเวณใบหน้า หลัง สี่ขา และท้อง ต้นขาหน้า สะโพก และหาง ตามลำดับ จากการทดลองให้เลือกกินอาหารชนิดต่าง ๆ พบว่าวัวแดงเลือกกินพืชที่มีใบสีเขียว ผลไม้ที่มีรสหวาน ยอดไม้ของพืชหลายชนิด ยกเว้นพืชที่มีกลิ่นจะไม่นิยม

Thesis Title Behaviour of Bangteng (Bos javanicus) in
Chiang Mai Zoo Changwat Chiang Mai
and Khao Kheow Open Zoo Changwat Chonburi

Author Ms.Natinee Prakobphon

M.S. Biology

Examining Committee :

Assist.Prof.Dr.Narit	Sitasuwan	Chairman
Lecturer Yuwadee	Peerapornpisal	Member
Veterinarian Kanchai	Sangwong	Member

Abstract

The behaviour of bangteng (Bos javanicus) at Chiang Mai Zoo, Chiang Mai and Khao Kheow Open-Zoo, Chonburi were compared by direct observation and experimentation from November 1986 until December 1987. It was found that the bangtengs' general and social behaviour varied markedly with time of day and season. Bangteng displayed hierarchical social organization with individuals having a large body size and large horns being dominant. Dominant bengteng were the most aggressive and had prior access to all resources (food, shade etc) and mates. The distribution of the bangteng within their enclosure also varied with time of day and year. Immediately after birth, a young bangteng showed semilar general behaviour (feeding, movement, excretion etc.) to adults but its social behaviour showed gradual development with

๖

age. At first, the young bangteng remained apart from the adults but began to interact with them after about one month. Sexual maturity in male bangteng was indicated by a change in hair colour from brown to black on the face, back sides, abdomen, thigh, rump, and tail respectively. In feeding trials, bangteng preferred to eat green plants, young shoots and fruit but not adiferous plants.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved